

บทความประจำวัน วันนี้เสนอเรื่อง “ยาแคปซูล ควรกินทั้งเม็ดหรือแกะละลายน้ำดี”

ท่านผู้ฟังครับ/คะ หลายท่านคงเคยพบปัญหาไม่สามารถรับประทานยาแคปซูลทั้งเม็ดได้ หรือในผู้ป่วยบางท่านที่ต้องให้อาหารทางสายยาง และเด็ก ๆ ที่ไม่สามารถรับประทานยาเม็ดได้ สามารถแกะเปลือกแคปซูลแล้วนำยามาละลายน้ำให้ผู้ป่วยได้ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่แคปซูลทุกชนิดจะสามารถแกะออกมารับประทานได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประเภทของแคปซูลและชนิดของตัวยาที่บรรจุอยู่ในแคปซูลด้วย ครับ/คะ

โดยยาแคปซูล เป็นรูปแบบยาที่มีลักษณะของยาที่ลื่นทำให้ง่ายต่อการกลืน โดยทั่วไปมี 2 ประเภทคือ แคปซูลชนิดเปลือกแข็งและแคปซูลชนิดเปลือกนิ่ม โดยแคปซูลชนิดเปลือกนิ่มมักใช้บรรจุยาหรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่เป็นของเหลว เช่น วิตามินเอ วิตามินอี น้ำมันปลา เป็นต้น ส่วนแคปซูลชนิดเปลือกแข็งสามารถบรรจุตัวยาที่ไม่ใช่ของเหลว เช่น ผงยา ผงแกรนูล หรือยาเม็ดเล็ก ๆ จึงมีการผลิตที่แพร่หลายมากกว่า โดยสามารถแบ่งตามประเภทแคปซูลออกเป็นดังนี้

1.แคปซูลชนิดที่ไม่มีฟังก์ชัน เพื่อกลบรสชาติหรือกลิ่น เช่น ยาที่มีรสขม หรือมีกลิ่นแรง

2.แคปซูลชนิดที่มีฟังก์ชัน เพื่อให้มีการปลดปล่อยตัวยาที่ละลายแบบต่อเนื่องยาวนานเพื่อลดความถี่และเพิ่มสะดวกในการรับประทาน มักมีคำต่อท้ายชื่อทางการค้าต่าง ๆ เช่น SR, XR, MR, PL, CR เป็นต้น

นอกจากนี้ ยาบางชนิดถูกทำลายได้ง่ายจากกรดในกระเพาะอาหาร จึงมีการเคลือบสารบางอย่างเพื่อป้องกันยาถูกทำลาย หรือมีการเคลือบบนเม็ดยาเล็ก ๆ แล้วบรรจุในแคปซูลหรือเคลือบบนเปลือกแคปซูลเลยก็ได้เช่นกัน และหากแบ่งตามชนิดของตัวยาที่บรรจุอยู่ในแคปซูล สามารถแบ่งได้ดังนี้

1.ยาแคปซูลที่มีพิษต่อเซลล์ เช่น ยาเคมีบำบัด ยาต้านไวรัส ห้ามแกะแคปซูลออก เพราะตัวยามีฤทธิ์ทำลายเซลล์คนปกติได้ ต้องระวังอย่างมากหากสูดดมละอองยาเข้าไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้หญิงตั้งครรภ์อาจเกิดอันตรายกับทารกได้ หากจำเป็นต้องให้ยาทางสายยางให้อาหาร ผู้ที่เตรียมยาจะต้องสวมถุงมือ รวมทั้งผูกผ้าปิดปากปิดจมูกด้วย

2.ยาแคปซูลที่ใช้ปริมาณตัวยาน้อยมากในการรักษา การแกะแคปซูลออกอาจมีการสูญเสียในระหว่างเตรียมยา ทำให้ได้ตัวยาไม่เพียงพอในการรักษา ทำให้ประสิทธิภาพในการรักษาลดลงได้

ท่านผู้ฟังครับ/คะ ดังนั้น แนะนำให้กลืนยาทั้งแคปซูลมากกว่าการแกะเปลือกแคปซูลแล้วนำยามาละลายน้ำ ยกเว้นผู้ที่มีข้อจำกัดในการใช้ ซึ่งจะต้องปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรทุกครั้งก่อนแกะแบ่งเม็ดยาในแคปซูล เพราะการแกะเปลือกแคปซูลแล้วนำยามาละลายน้ำ อาจส่งผลให้รักษาไม่หาย หรือเปลี่ยนเป็นเชื้อดื้อยาได้ เพื่อประสิทธิภาพการรักษาที่ดี จึงแนะนำให้ทานยาอย่างครบถ้วนและถูกต้องตามที่แพทย์แนะนำ ครับ/คะ

จบบทความประจำวัน เรื่อง “ยาแคปซูล ควรกินทั้งเม็ดหรือแกะละลายน้ำดี”

เรียบเรียงโดย ปาไลตา คณาเดิม / เตชินท์ มัชฌันติกะ

ท่านผู้ฟังที่สนใจบทความดังกล่าว สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย radiothailand.prd.go.th หรือติดต่อได้ที่ส่วนกระจายเสียงในประเทศ โทรศัพท์ 0 2277 3804 ในวันและเวลาราชการ

ที่มา : ภก.ปริญญา เพิ่มลาภ, ภญ.จุฬารัตนา เรืองวัฒนาโชค งานเภสัชกรรมคลินิก ฝ่ายเภสัชกรรม คณะแพทยศาสตร์

โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล